

О.А. Покровська, канд. філол. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.Ю. Самусьва, канд. екон. наук, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ОСНОВА ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НЕФІЛОЛОГАМИ

Навчальні заклади продовжують бути осередком із впровадження закону про державність української мови. І сьогодні є потреба віднаходити нові, більш ефективні методи навчання державної мови широкого кола фахівців різного профілю спрямування.

Одним із завдань щодо реалізації окресленого питання вбачаємо добір лінгводидактичного матеріалу, який має сприяти виробленню навичок мовленнєвої діяльності студентів в усній та писемній формах, без яких утруднюється навчання у вищому навчальному, де є фахова спеціалізація, отже профільні дисципліни читаються українською мовою.

В основу методики презентації граматичного матеріалу не філологам покладена науково обґрунтована система принципів навчання, що полягає у відображенні таких головних концепцій: лінгвістичної, психологічної, методичної.

Для досягнення поставлених завдань спираємося на найважливіші досягнення світового мовознавства, методики вивчення іноземних мов та власному досвіді.

Певною проблемою є добір навчальних матеріалів, які необхідні у здійсненні навчального процесу, тобто конкретні лінгвістичні дані з найважливіших питань граматики, варіанти мовних структур, які є цінними у комунікативному плані. Також важливим є обсяг корисного матеріалу, який дозволить позбутися автоматичного засвоєння маловживаної лексики, словосполучень, висловів, що з точки зору граматики входять у традиційну парадигму. Весь граматичний матеріал подається на семантико-синтаксичній основі, що дає можливість поєднати теоретичний і практичний аспекти навчального процесу з метою підвищення грамотності, культури мовлення студентів.

Саме ретельний добір лінгвістичного матеріалу, його обсяг забезпечать успішне здійснення навчального процесу, стануть вирішальними у створенні наукової системи навчання української мови студентів нефілологічних спеціальностей.

Метою вивчення української мови за професійним спрямуванням є вироблення у студентів молодших курсів практичних навичок активного використання лексико-граматичного матеріалу, який би сприяв засвоєнню фахових дисциплін.

До тепер актуальним залишається питання інтенсивного вивчення української мови не філологами, зокрема термінології відповідних галузей знань, бо саме вона служить засобом для спілкування людей, пов'язаних єдністю спеціалізації. Термін належить до словникового складу мови і підпорядковується її законам. Труднощі виникають особливо тоді, коли постає питання перекладу на українську мову документацій, а також вузькоспеціальних текстів. Через незнання людьми мови та термінології нерідко трапляються нісенітниці. Для якісного перекладу потрібно добре розуміти значення терміна та термінологічні аспекти української мови. Таким чином, особливу роль у навчальному процесі відіграють заняття з наукового стилю, де чільне місце відводиться не тільки навчання спеціальної термінології, а й семантико-граматичним структурам наукового стилю мовлення обраного фаху студентів.

Опанування даного курсу дозволить уже на початковому етапі закласти основи для самостійного читання та опрацювання наукової літератури з фаху, сприймати на слух лекції, конспектувати тощо.

Завдяки успішному проведенню зовнішнього незалежного тестування у випускників шкіл до університету вступають особи з достатнім рівнем знань загальнонавчаної лексики української мови. Хоча, загальноосвітня підготовка та рівень знань іноді дуже різняться, тож доводиться враховувати у навчальному процесі всі особливості студентського контингенту.

Головним принципом навчання вважаємо комунікативно-ситуативний. Він реалізується на основі конкретних навчальних ситуацій, які є підґрунтям формування у студентів необхідних мовних і мовленнєвих навичок для спілкування у навчальному процесі, опанування обраним фахом українською мовою, використання набутих знань у майбутній трудовій діяльності. Ось чому важливою проблемою в процесі навчання української мови є виявлення нових моделей – певних комунікативних одиниць, що формуються на основі комунікативних ситуацій.

У сучасному світі в результаті зростання науково-технічних знань переважну більшість нових слів становлять спеціальні слова. Бурхливе утворення нових дисциплін спричиняє їхню потребу у власній термінології. Плідна ж співпраця термінологів-філологів та викладачів профільних спеціальностей стане корисною для всіх.